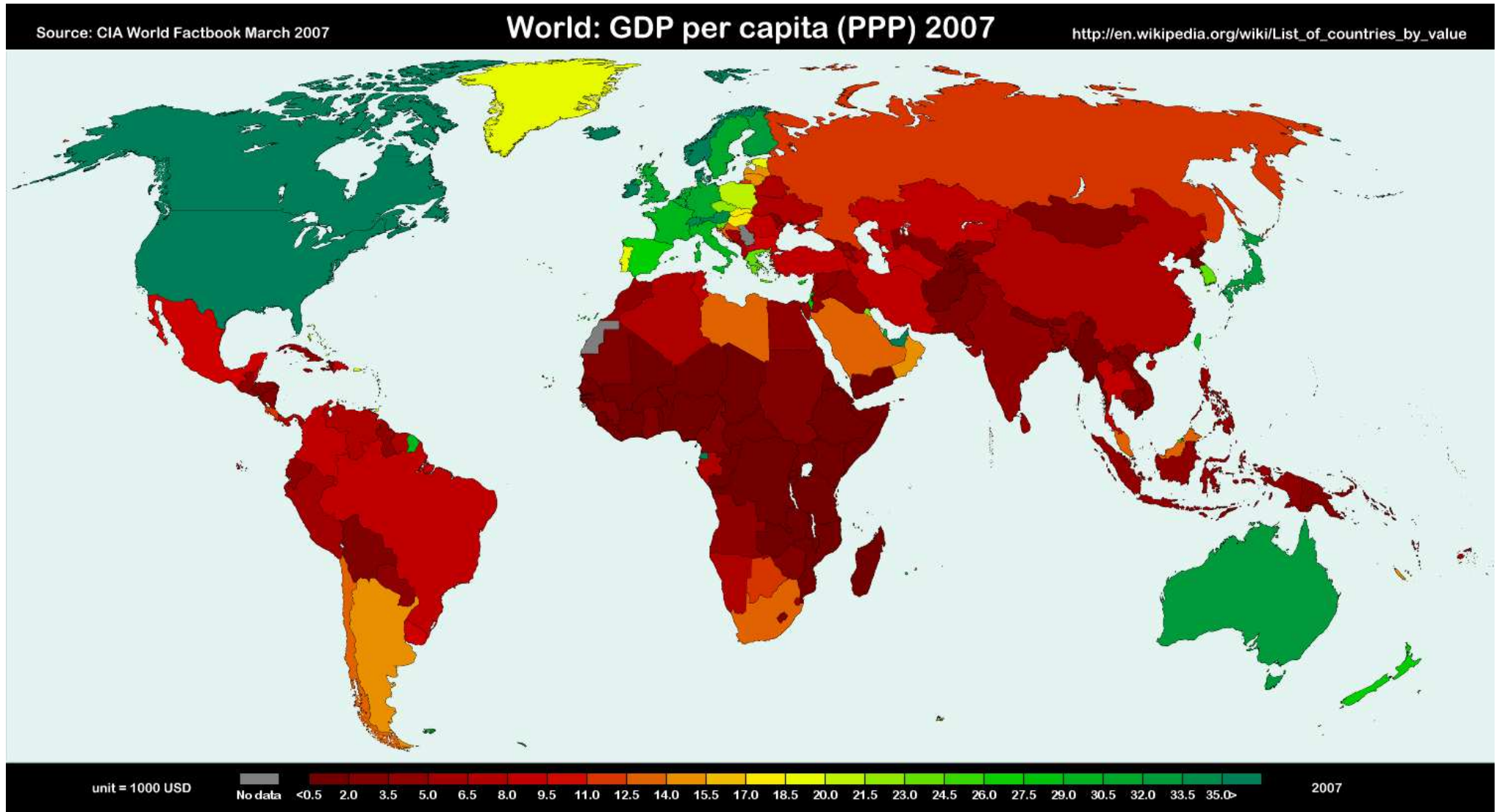


# Regionální management

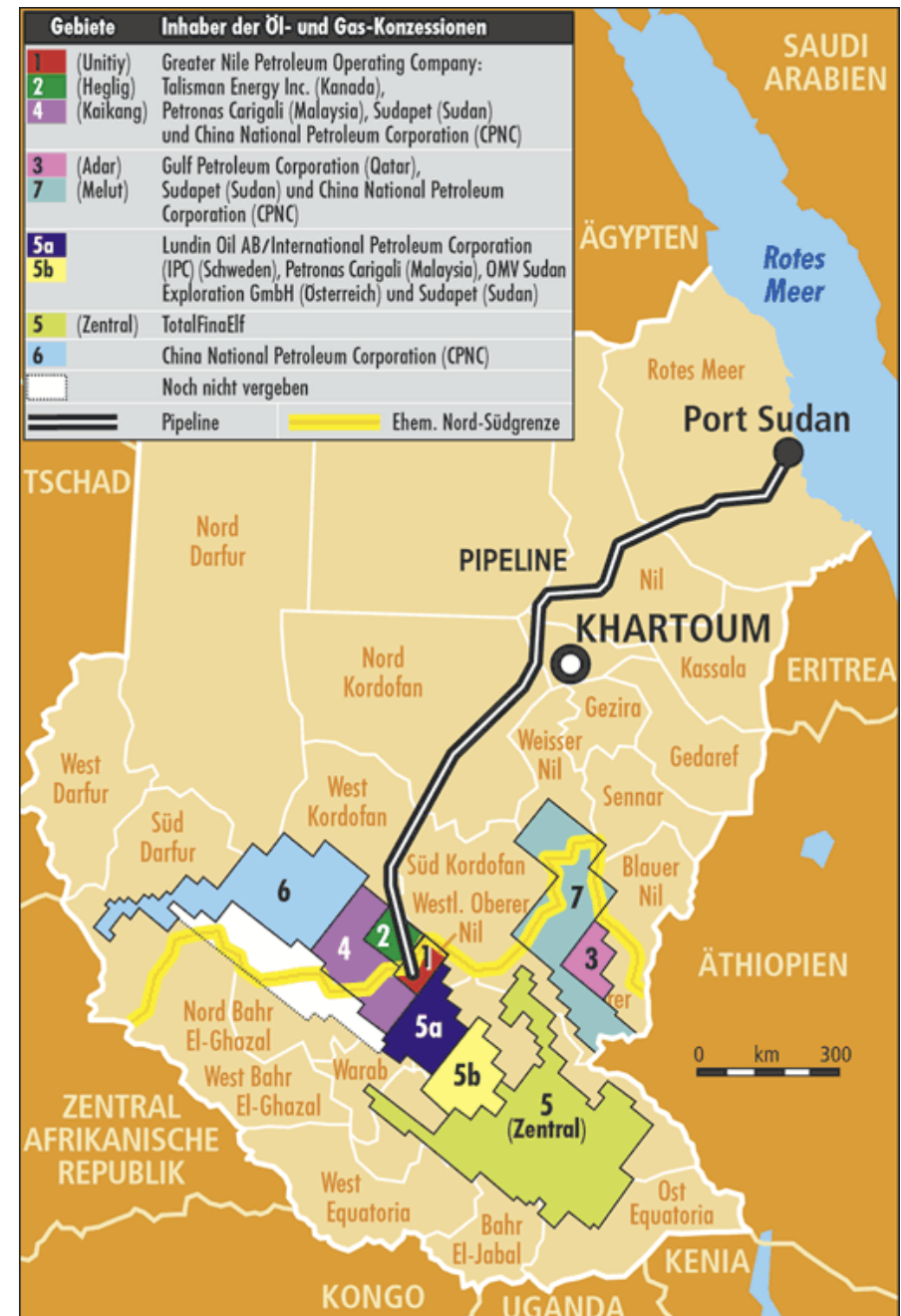
---

# Jeden svět?



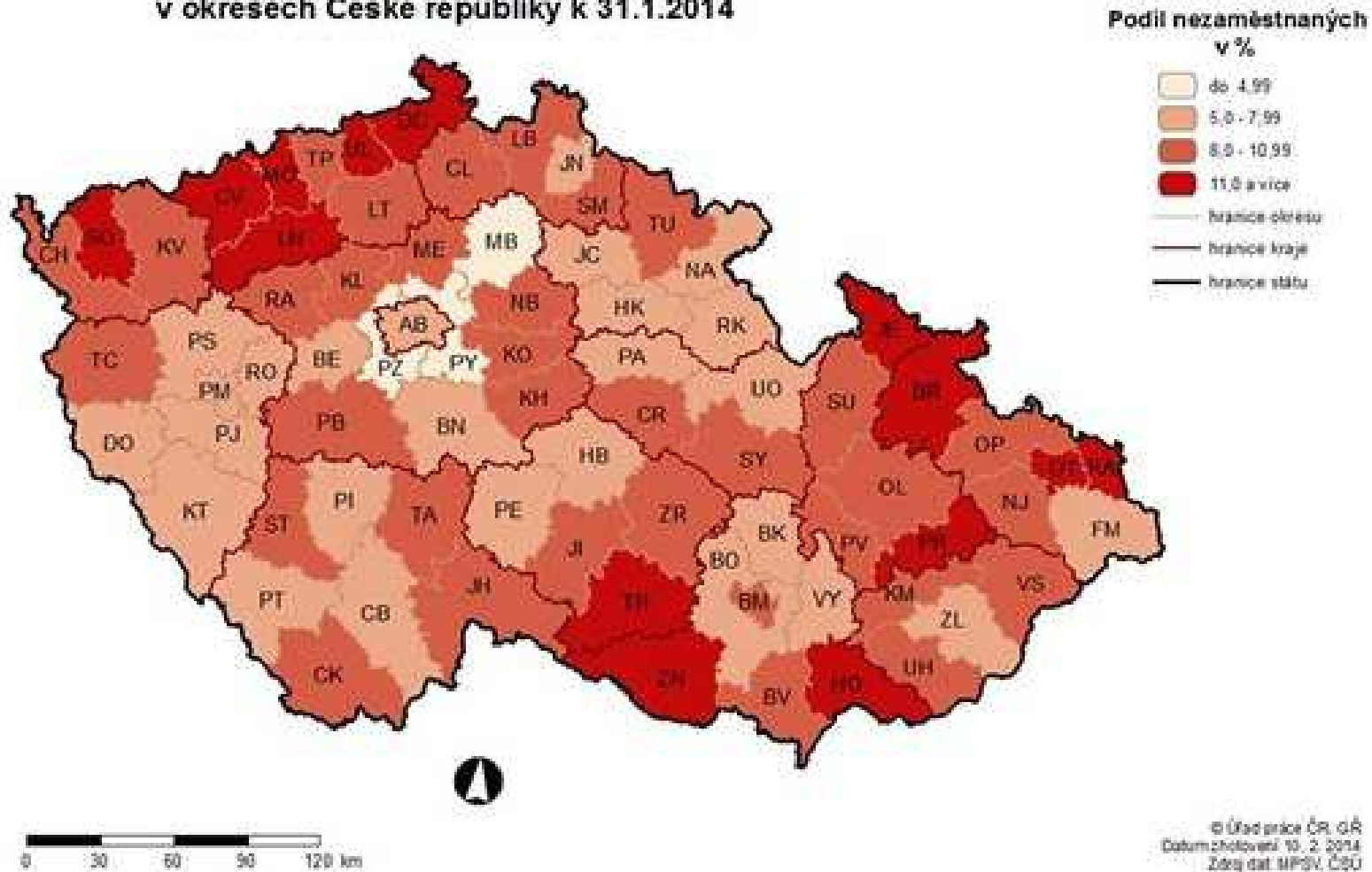
[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/b/b2/World\\_gdp\\_2007\\_b.png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/b/b2/World_gdp_2007_b.png)

# Jeden svět?



# Jeden svět?

## PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA POČTU OBYVATEL v okresech České republiky k 31.1.2014



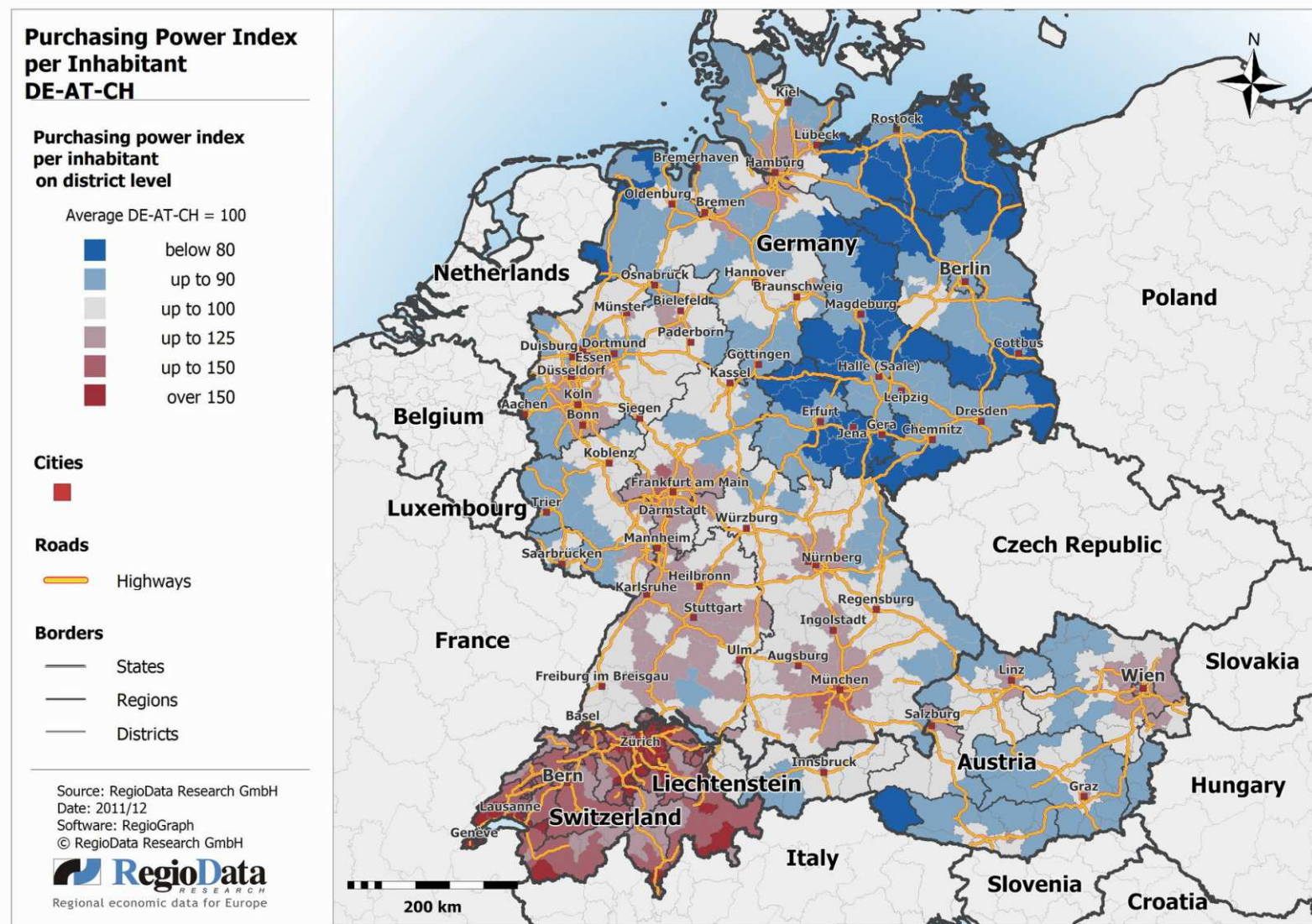
# Čím drží regiony pohromadě?



# Čím drží regiony pohromadě?

- tradičními „hodnotami“
  - vojenská moc
  - úřednická správa
  - šíření centrální kultury
  - hospodářská organizace

# A čím drží regiony pohromadě dnes?



# A čím drží regiony pohromadě dnes?

- institucionalizace a politické řízení
  - regional governance
  - regional management
  - „funkční“ regionalismus
- neoregionalismus
  - bottom-up
  - „emancipace“ regionů
- regionální iniciativy
  - Výbor regionů EU

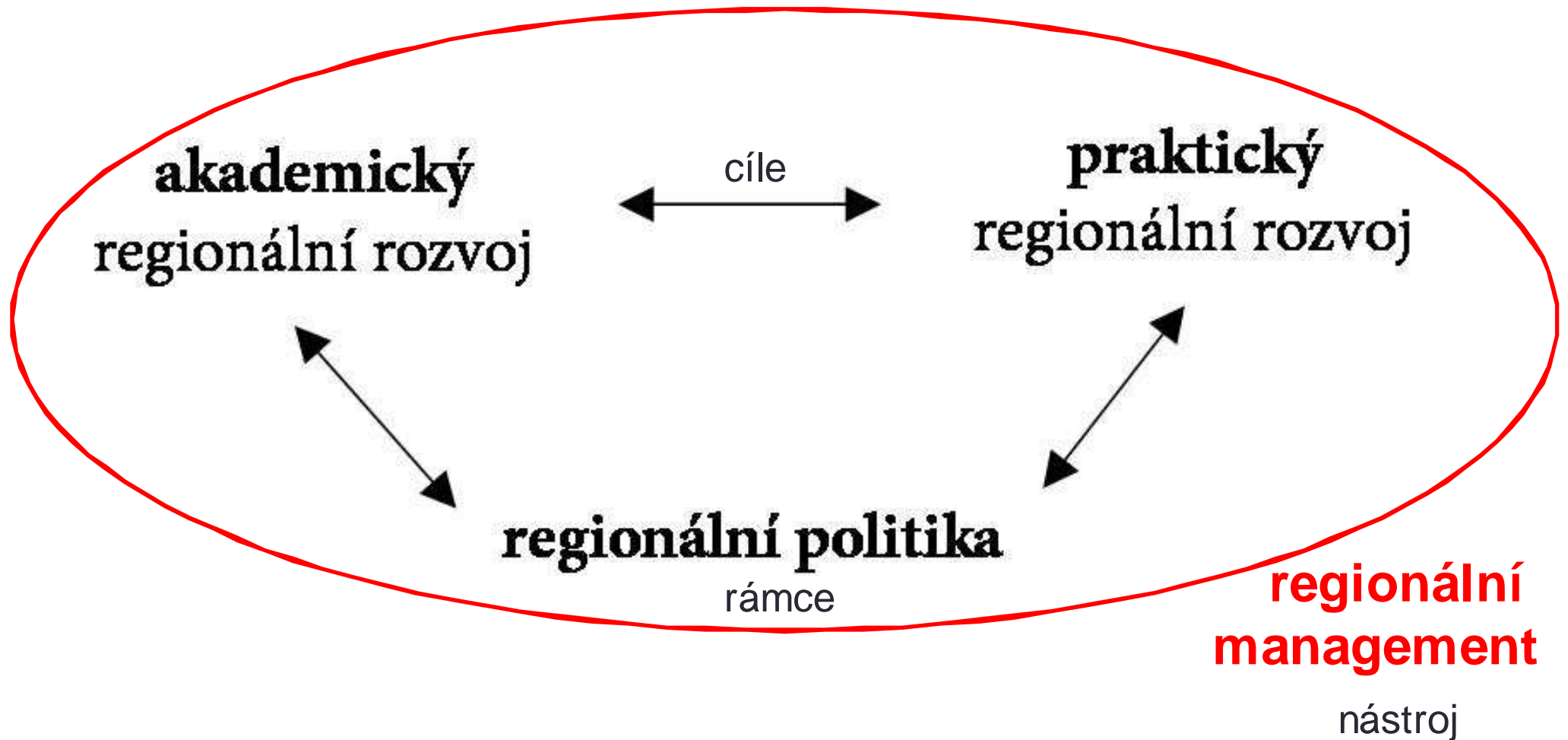


# A čím drží regiony pohromadě dnes?

- novodobý regionalismus
  - region je místem pro život = aktéři
    - udržitelný rozvoj tohoto života
      - strategické plánování
        - regionální klastry
          - regionální inovační systémy
            - uchování konkurenceschopnosti regionů

# Funkčnost regionálního managementu

- regionální politika
- regionální rozvoj



# Regionální rozvoj

- Proč existují rozdíly mezi úspěšnými a neúspěšnými regiony?
- Jaké jsou příčiny jejich vzniku?
- Jakým způsobem a za pomoci jakých nástrojů lze dosáhnout úspěšného rozvoje méně vyspělých regionů?

# Regionální rozvoj

## příčiny nerovností v RR

aktéři

- motivace
- zvyky
- schopnosti

společenské  
podmínky

externí  
prostředí

# Regionální rozvoj

- vnější podmínky (FG a SE faktory)
  - rostoucí tempo vzniku rozdílů v post-moderní době
  - dáváno za vinu **trhu**, ten však působí oběma směry, podstatná je aktivita aktérů
  - problematická je **prostorová dělba zisku** – plyne z nerovného postavení aktérů na trhu
  - ta umožňuje **prostorovou akumulaci kapitálu** možností jeho dalšího rozmnožení (skrze investice)

# Regionální rozvoj

- Jaký je význam nerovností v RR?
  - Kladný?
    - ANO, stimuluje, motivuje k posilování konkurenceschopnosti – využití zdrojů, specializace, rozvoj technologií
  - Záporný?
    - ANO, velké rozdíly jsou demotivující na straně jedné a deprimující na straně druhé
      - „rozevírání nůžek“, „bludný kruh chudoby“
- RR pak tedy je úsilí o **změnu** regionálních rozdílů, která je prostředkem pro dosažení EKONOMICKÉHO RŮSTU, SOCIÁLNÍ STABILITY, ROVNOSTI ŠANCÍ OBYVATEL, SPRAVEDLIVÉHO ROZDĚLOVÁNÍ PŘÍJMŮ.

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- konkurenceschopnost
  - vyšší konkurenceschopnost znamená i vyšší schopnost akumulace vnějších podnětů pro jeho rozvoj
  - menší zastoupení citlivých tradičních sektorů resp. odvětví a vyšší zastoupení moderních odvětví s vyšším růstovým potenciálem
  - základní ukazatel HDP/obyvatele plus zaměstnanost v nezemědělských odvětvích
- nutno sledovat na mikroekonomické úrovni, zejména
  - ve vztahu k rozhodujícím průmyslovým podnikům sídlících v regionu (= hnací subjekty ekonomického rozvoje)
  - ve vazbě na inovační potenciál regionu viz např. index Ifo zahrnující výdaje na vědu a vývoj, podíl vědeckých pracovníků, počet podniků se samostatným výzkumem a vývojem, lokalizaci univerzit, růst přidané hodnoty v průmyslu atd.

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- Metody hodnocení
  - HDP – hrubý domácí produkt, výpočet HDP/obyvatele (souhrn všech finálních statků a služeb v hospodářství, problém – stínová ekonomika, sídla některých podniků jsou jinde)
    - statistika neumožní získat velikost čistých exportů za region
    - produkční, výdajová, důchodová metoda
    - čím větší tím větší schopnost vyrovnat se s konkurencí
  - míra nezaměstnanosti
    - zpracovávají úřady práce jednotlivých okresů – agregace do regionu
    - podíl zaměstnanců v jednotlivých odvětvích hospodářství
  - demografické ukazatele
    - přírůstky obyvatel ( porodnost, úmrtnost ), migrace, hustota rozmístění obyvatel, věkové skupiny obyvatel



# RR – Ekonomická úroveň regionů

- Metody hodnocení
  - velikost příjmů
    - průměrná hodnota příjmů v regionu (okrese, kraji) ve srovnání s celorepublikovým průměrným příjmem
  - podíl jednotlivých odvětví v regionu
    - zastoupení průmyslu, zemědělství, služeb,... v regionu
  - úroveň infrastruktury
    - faktory pro lokalizaci investic - investoři vyžadují určitý standard
  - kvalita životního prostředí
  - hodnocení inovačního potenciálu – výdaje na výzkum a vývoj, ...

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- Klasifikace oblastí podle stupně sociálně-ekonomické úrovně (L. H. Klassen)
  - úroveň příjmů oblasti ve srovnání s celostátní úrovní příjmů
  - poměr tempa růstu oblasti ve srovnání s celostátním tempem růstu
- typy
  - prosperující (vysoká úroveň obou kritérií)
  - potenciálně zaostalé (nízký příjem)
  - zaostalé v růstu (nízký růst)
  - zaostalé (nízká úroveň obou kritérií)

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- Hooverova klasifikace ekonomických regionů
  - 1. rozvinuté = nevyžadují zásahy státu
  - 2. problémové
    - a) zaostalé
      - s nízkou mírou ekonomické aktivity, regiony, které zaostávají v úrovni
        - tvorby HDP na obyvatele
        - vybavení infrastrukturou
        - míry zaměstnanosti
    - b) deprimované
      - zaostávají v důsledku úpadku profilujících odvětví
    - c) s upadajícími městskými centry

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- Význam hodnocení ekonomické úrovně regionů
  - z hlediska poskytování dotací a finančních výpomocí z různých fondů (EU)
  - zaměření se na tyto regiony při stanovování národní regionální politiky
  - zjištění objektivního stavu a úrovně regionu v rámci státu
  - zjištění skutečných hodnot makroekonomických ukazatelů

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- v EU se ukazatel regionálního HDP v přepočtu podle parity kupní síly používá jako indikátor pro alokaci dotací udělovaných v rámci regionální a strukturální politiky
  - HDP činí méně než 75 % průměru EU (úroveň NUTS 2)

# RR – Ekonomická úroveň regionů

- Česká republika
  - již od roku 1991 se v ČR začala projevovat územní diferenciaci v dosažené úrovni transformace a hospodářského rozvoje, která se v posledním období zformovala do dvou výrazných typů hospodářsky problémových regionů
  - **strukturálně postižené regiony**
    - s vysokým podílem průmyslu a urbanizace, procházející restrukturalizací a poklesem výroby
      - průmyslové okresy severní Moravy a severních Čech
  - **hospodářsky slabé regiony**
    - s nadprůměrným podílem zaměstnanosti v primárním sektoru, především v zemědělství
    - málo urbanizované, s nízkou hustotou osídlení
    - zejména příhraniční, podhorské, převážně zemědělské okresy severní i jižní Moravy, severních, jižních i západních Čech

# Regionální politika

- definice
  - tvorba koncepčních podkladů (myšlenkových, politických, strategických) pro regionální rozvoj (přesněji – pro rozvoj regionů)
- přístupy
  - řízené zásahy státu do regionálního rozvoje (tradiční)
  - uvolňování potenciálu tržních sil pro tvorbu regionálního rozvoje (akcelerační)

# Regionální politika

- typy (Lauschmann 1973)
  - růstově orientovaná
    - optimalizace alokace výrobních faktorů
  - stabilizačně orientovaná
    - koordinace regionální politiky a odvětvových politik – vede k vyvážené hospodářské struktuře
  - infrastrukturálně orientovaná
    - rovnoměrně vybavené území infrastrukturou
- dnes mnohem více založených na teoriích regionálního rozvoje



# Regionální politika

- institucionalizace regionální politiky je mladá
  - v ČR od roku 2000 (Zákon č. 248 Sb.)
- nutnost její praktické implementace si vynutila vznik jejich nástrojů – tedy regionálního managementu
- úzká provázanost regionálního managementu a veřejného managementu

# Regionální politika

- zdá se, že regionální rozvoj bez státu není fyzicky možný
- Jaká má být role státu v RR?
  - Jak silná má být?
  - Jaké množství veřejných prostředků má být vynakládáno na zmírňování rozdílů mezi jednotlivými regiony?
  - Má být upřednostněn princip solidarity (sociální spravedlnost) nebo princip zásluhovosti (ekonomická efektivnost)?

# Regionální management

- definice
  - implementační/aplikační fáze regionální politiky směřující k prosazení kroků na realizaci strategií a programů rozvoje regionů (Ježek, 2006)
- Předmětem regionálního managementu jsou ekonomické, sociální a ekologické procesy v území, jejich identifikace, cílené utváření a kontrola (Vítek, 1992)
- Regionální management je institucionalizovaná spolupráce regionálních aktérů (Ježek, 2006)

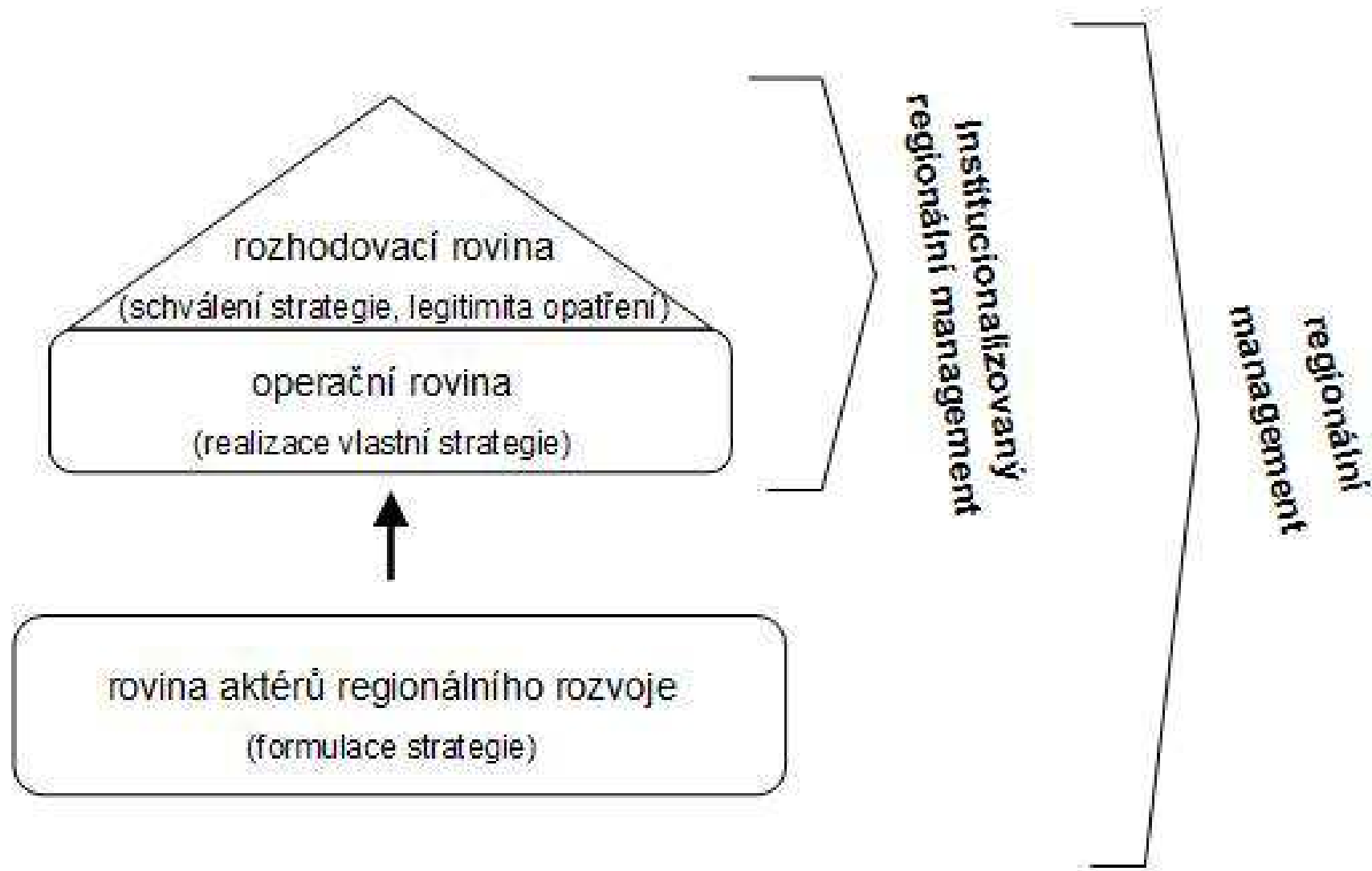
# Regionální management

- nemá prakticky žádnou právní moc
  - není vymezován žádným zákonem
- klíčovou složkou je vlastní aktivita aktérů regionálního rozvoje v konkrétním regionu
- jeho předností je rychlá komunikace a rychlé rozhodovací postupy
  - na rozdíl od veřejné správy

# Regionální management

- má dvě prostorové roviny
  - vnější
    - posilování konkurenceschopnosti vůči jiným regionům
  - vnitřní
    - aktivizaci endogenního potenciálu při spolupráci a aktivitě
- má dvě organizační roviny
  - funkční
    - tvorba informačních, komunikačních, rozhodovacích, implementačních a realizačních procesů v regionu
  - institucionální
    - aktéři zabývající se výkonem manažerských funkcí a jejich okolí souvisejících s praktickým vykonáváním

# Regionální management



# Veřejný management

- plní společenské a veřejných funkce
- k prioritám patří
  - odpovědnost vůči společnosti
  - rovný přístup
  - neziskovost
- obtížná definice konkrétních cílů, což ztěžuje následné hodnocení výkonu a zpětnou kontrolu

# Veřejný management

- veřejná správa
  - prosté aplikování procesů (postupů, nástrojů) v příslušné oblasti veřejných služeb

versus

- veřejný management
  - nejen správa, ale i organizace za účelem dosažení výsledků a zodpovědnost za tyto výsledky



# Veřejný management

- Strategický management
  - využívající strategické plánování (koncepce, nástroje, postupy) pomocí kterého nacházejí organizace veřejné správy svoje hodnoty, poslání a vize
- Personální management
  - zahrnuje výběr a rozvoj zaměstnanců, integraci lidí v rámci organizace; snaží se také o vyváženost mezi loajalitou úředníka k organizaci a odpovědností úředníka vůči veřejnosti
- Management znalostí
  - předpokládá vlastní učení v rámci organizace. Zahrnuje i přístup (obou stran jednání) k informacím, možná neznalost totiž často vede k volbě cesty nejmenšího odporu (jež nemusí být optimální variantou)

# Veřejný management

- implementace manažerských přístupů ve správě (především USA a Británie) vede ke vzniku nových koncepcí veřejné správy
  - New Public Management
  - Reinventing Government

# Veřejný management

- New Public Management
  - zvyšování kvalifikace úředníků
  - zavedení standardů služeb
  - podmíněno rozvojem informačních technologií
  - řízení podle stanovených cílů
    - optimalizace, maximalizace, hospodárnost
    - Public Private Partnership
  - globální rozpočet za výkon
    - pevně daný objem peněz za konkrétní výkony
  - nezávislá kontrola výkonu
  - srovnávání s konkurencí
  - decentralizace veřejných služeb
- nutnost dodržování
  - transparentnosti
  - demokratických přístupů
  - ochrany lidských práv

# Veřejný management

- Reinventing Government
  - total quality management
  - zefektivnění podnikových procesů
  - zefektivnění organizační kultury
  - státní zaměstnanci se nesnaží kontrolovat či řídit společnost, ale slouží občanům, nikoliv zákazníkům/klientům (oproti NPM)

# Děkujeme za pozornost!!!

---

## Použité zdroje

- Klusáček P. & Krejčí T. (2013). Regionální management a management veřejné správy. In M. Foret et al., *Management v regionálním rozvoji*, pp. 128-138. Brno: MENDELU.
- Krejčí T. & Klusáček P. (2010). Úvod. In T. Krejčí et al. *Regionální rozvoj – aplikace, teorie, regionalizace*, pp. 4-21. Brno: MENDELU.